

Magyar mint idegen nyelv szekció

13.00 Dr. Schmidt Ildikó: Heterogén nyelvi háttérű középiskolás diákok szaknyelvi tudásának fejlesztése

13.20 Antal Zsófia: A rendez és szervez hasonló jelentésű szavak korpuszalapú vizsgálata: a korpuszhasználat lehetőségei a nyelvoktatásban

13.40 Baumann Tímea: A megértetés jelentősége - Kiejtésfejlesztés a szövegek szintjén korpusznyelvészeti alapokon a MID-oktatásban

14.00 Erdősi Vanda: A nyelvi fejlődésvizsgálat jelentősége a magyar mint idegen nyelv tanításában

14.20 Zsolnai Márton: Az interkulturális kompetencia fejlesztése és ismerkedés játékos feladatokkal az első magyar nyelvórákon

14.40 Dr. Durst Péter: Kihívások, bevált gyakorlatok és megoldási lehetőségek a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók kötelező magyar nyelv és kultúra képzésében

----- 20 perc szünet -----

15.20 Dr. Simon Krisztián: Integrált tananyagfejlesztés a Moodle-ben - Fordított osztályterem interaktív könyvekkel

15.40 Dr. Lukács András: Célnyelvi kultúra az SH-s hallgatóknak ajánlott magyar nyelvkönyvekben

16.00 Dr. Kalafatics Zsuzsanna: Tapasztalatok a MID oktatása területén a Budapesti Gazdasági Egyetemen (A kultúráközvetítés lehetőségei)

16.20. Dr. Viczai Péter Tamás-Dr. Orosz Árpád: Impressziók a „modernizált” nyelvoktatásról

16.40 Vermekei Boglárka: A lexikai jóslás a gyermekek beszélt nyelvében

17.00 Huszthy Viola: Az autonómia kölcsönössége – A nyelvtanulói autonómia fejlesztése felsőoktatásban

17.20 Ruthner Gábor: Az „Academic Reading Circles” módszer tanulságai a Corvinuson.

Absztraktok

13.00 Dr. Schmidt Ildikó: Heterogén nyelvi háttérű középiskolás diákok szaknyelvi tudásának fejlesztése

A magyar közoktatásban egyre nagyobb számban tanulnak heterogén nyelvi háttérű diákok, akik a középiskolát befejezve a felsőoktatásban folytatják a tanulmányaikat. A mindennapi nyelvhasználatukban több nyelv vagy beszédmód párhuzamosan vesz részt, és a nyelvi háttérükben közös a magyar nyelv jelenléte. A nyelvi gyakorlatukra jellemző, hogy míg a szóbeli kommunikáció során magyar első nyelvi beszélőkre hasonlító jegyeket mutatnak, addig az írásbeli produkcióban már megfigyelhetők eltérések. Ha pedig a különféle tudományterületekhez kapcsolódó szaknyelvek kerülnek előtérbe, az látható, hogy még a szóbeli kommunikáció is erősen meggyengül, nem beszélve az írásbeli sajátosságokról. Előadásomban empirikus adatokon keresztül mutatom be, hogy a fentebb említett diákok egyfelől milyen csoportokba rendeződnek, másfelől pedig a fejlesztési útvonalak milyen módon alakíthatók a különféle csoportok vonatkozásában.

13.20. Antal Zsófia: A rendez és szervez hasonló jelentésű szavak korpuszalapú vizsgálata: a korpuszhasználat lehetőségei a nyelvoktatásban

Az előadás három korpuszban – anyanyelvi, pedagógiai és tanulói – vizsgálja a rendez és szervez hasonló jelentésű szavak kollokációs partnereit, valamint feltárja és összehasonlítja a lexikogrammatikai jellemzőiket, és ismerteti az eredmények formai és tartalmi jellemzőit. Vizsgálja továbbá, hogy a nyelvtanulók használják-e, illetve ugyanúgy használják-e az írásbeli produktumaiban ezeket a lexikai elemeket, mint az anyanyelvi beszélők. Ezeket a vizsgálatokat azok a pedagógiai korpuszok teszik lehetővé, melyek gazdag empirikus adatforrást jelentenek az élőnyelv részletes tanulmányozásához és a pontosabb, megbízhatóbb leírásához. A nyelvtanulóknak több autentikus példával való találkozást biztosítva a korpuszok felhasználhatók pedagógiai célokra a tananyagtervezéstől a tananyagfejlesztésig.

13.40. Baumann Tímea: A megértetés jelentősége - Kiejtésfejlesztés a szövegek szintjén korpusznyelvészeti alapokon a MID-oktatásban

Előadásomban a kiejtés fejlesztésének szövegszintű feladatait és módszertani szempontjait szeretném bemutatni a magyar mint idegennyelv oktatásában. Módszertani megfontolásaimat egyrészt a Pécsi Tudományegyetem Nemzetközi Oktatási Központjában zajló kiejtésfejlesztés gyakorlati tapasztalataiból merítem, másrészt tudományosan, korpusznyelvészeti vizsgálatokkal szeretném alátámasztani. Ehhez a KorSzak Tanulói Korpusz szubkorpuszát használom fel, amely a magyar nyelvtanulók szóbeli beszédproduktumait rögzíti. A korpusz hanganyagából öt nyelvtanuló szövegolvasását választottam ki elemzésre. Előadásomban arra szeretnék rámutatni, hogy a nyelvtanulók kiejtésfejlesztésében milyen innovációt és módszertani segítséget jelent a korpuszok tanulmányozása és kiértékelése.

14.00. Erdősi Vanda: A nyelvi fejlődésvizsgálat jelentősége a magyar mint idegen nyelv tanításában

Az előadásom a nyelvi fejlődésvizsgálatok jelentőségét vizsgálja az idegennyelv-oktatásban, ezen belül a magyar mint idegen nyelv tanításában. Röviden bemutatja a magyar nyelvi egyetemi előkészítő program diákjainak nyelvi fejlődését írott nyelvi produktumaikon keresztül. Felvázolja azokat a lehetséges szempontokat, amelyeket egy nyelvi fejlődésvizsgálat során érdemes figyelembe venni: bemutatja a nyelvi fejlődés vizsgálatát a nyelvten, a nyelvi funkciók és egy adott téma kifejtésének szempontjából. Szól a kapcsolódó kutatás eddigi tanulságairól a Pécsi Tudományegyetem Általános Orvostudományi Kar Nemzetközi Oktatási Központjában. Módszertani szempontból kiemelt jelentősége van, hogy az oktatási folyamatot és a módszer hatékonyságát is elemezzük a kapott eredmények szempontjából, valamint a levont tanulságokat a további oktatás- és tananyagfejlesztés során hasznosítsuk.

14.20. Zsolnai Márton: Az interkulturális kompetencia fejlesztése és ismerkedés játékos feladatokkal az első magyar nyelvórákon

A Stipendium Hungaricum ösztöndíjprogramnak köszönhetően évente több ezer külföldi egyetemi hallgató érkezik Magyarországra. Az ösztöndíjas hallgatók és a partnerországok száma egyre növekszik, így már közel 90 országból jelentkezhetnek alap-, mester- és PhD képzésre. A magyarországi felsőoktatási intézmények a kötelező magyar nyelvoktatásban is részt vesznek, az ösztöndíjas hallgatókat két félév alatt készítjük fel a KER szerinti A1-es szintre. A magyarnyelv-tanárok munkája rendkívül fontos, hiszen nem csak nyelvet tanítanak, hanem a fiatal felnőttek interkulturális kompetenciáját is fejlesztik. A nyelvtanárok szakmai tudása és az alkalmazott módszerek hatással vannak a külföldi hallgatók magyar nyelvről és kultúráról alkotott véleményére. Az előadás célja bemutatni néhány kipróbált módszert és jó gyakorlatot, amelyek hatékonyan használhatóak az első néhány magyar nyelvórán csapatépítésre, a bemutatkozásra és az interkulturális készségek fejlesztésére. A könnyen megvalósítható, gyakran tréningjellegű gyakorlatok segítenek abban, hogy a hallgatók első benyomása a magyar nyelvóráról pozitív legyen.

14.40. Dr. Durst Péter: Kihívások, bevált gyakorlatok és megoldási lehetőségek a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók kötelező magyar nyelv és kultúra képzésében

A prezentáció a Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatók kötelező magyar mint idegen nyelv óráival kapcsolatos tapasztalatokat veszi számba a nyelvtanárok gyakorlati munkájának szempontjából, azzal a szándékkal, hogy a sajátosságokra és esetleges nehézségekre megoldási lehetőséget mutasson be, illetve azokkal kapcsolatban szakmai vitát kezdeményezzen.

Elsősorban módszertani és oktatásszervezési kérdésekre tér ki, beleértve a nyelvórai munkaformák használatának lehetőségeit és akadályait, a számos szempontból heterogén csoportokkal folytatott munkát, valamint a különféle tananyagok használatát. A megoldási lehetőségek áttekintése során kiemeli a nyelvtanárok szakmai tudásának és gyakorlatának jelentőségét.

Az ösztöndíjas hallgatók nyelvi tanulmányait befolyásoló egyéb tényezők (pl. kulturális sokk) nem képezik a prezentáció tárgyát, legfeljebb érintőlegesen kerülnek említésre.

----- 20 perc szünet -----

15.20 Dr. Simon Krisztián: Integrált tananyagfejlesztés a Moodle-ben - Fordított osztályterem interaktív könyvekkel

Az angoltanár képzés során fontos, hogy a leendő oktatók olyan módszertani megközelítéseket és megoldásokat ismerjenek meg, amik a későbbiekben segíthetik a saját tantermi gyakorlatukat is. A Covid-19 online tanítással töltött időszakuk még inkább előtérbe hozta a rugalmas és naprakész módszertani megújulás szükségességét. Az előadás egy olyan integrált oktatási megoldást mutat be, ami az online LMS-ek bárhol-bármikor elérhetőségére építve interaktív könyveket alkalmazott egy fordított osztálytermi (flipped classroom) környezetben. A tíz interaktív könyv, ami a PTE Moodle-ben a H5P plugin segítségével készült, a releváns szakmai tananyag mellett számos videót, tematikus feladatötleteket és weboldalakat tartalmazott. Az interaktív könyvekkel összesen 34 negyedéves, osztatlan angoltanárszakos hallgató dolgozott a 2022-2023-as tanév őszi félévében és egy előre megadott szempontsor szerint értékelték azok tartalmát. Válaszaik nemcsak kiemelték a megoldás rentábilis jellegét, de annak továbbfejlesztéséhez is javaslatokat biztosítottak.

15.40 Dr. Lukács András: Célnyelvi kultúra az SH-s hallgatóknak ajánlott magyar nyelvkönyvekben

A Stipendium Hungaricum program elsőéves ösztöndíjas hallgatóinak magyar mint idegen nyelv és kultúra kurzuson kell részt venniük. A Tempus Közalapítvány a honlapján a kurzussal kapcsolatos javaslatok megfogalmazásán túl egyfajta könyvajánlóként megemlíti a „leggyakrabban használt tankönyveket” is, amelyek között azonban mind terjedelmüket, mind tartalmukat és módszertanukat tekintve jelentős eltérések mutatkoznak. E tankönyvek elsősorban nyelvkönyvek, a nyelvvel együtt azonban természetesen a magyar kultúra közvetítésére is szolgálnak.

Az előadás arról számol be, hogy az egyes nyelvkönyvek a magyar kultúra mely aspektusaiba és milyen részletességgel engednek bepillantást a hallgatóknak, azaz melyik tankönyv milyen mértékben használható a nyelvtanítás mellett a kultúra közvetítésének eszközeként is.

16.00 Dr. Kalafatics Zsuzsanna: Tapasztalatok a MID oktatása területén a Budapesti Gazdasági Egyetemen (A kultúraközvetítés lehetőségei)

A 2020/2021-es tanévtől kezdve minden nem magyar nyelvű képzésben tanuló Stipendium Hungaricum ösztöndíjas hallgatónak tanulmányai első két szemeszterében kötelező jelleggel magyar nyelv és kultúra kurzuson kell részt vennie. Az előadás egyrészt bemutatja, hogy a BGE miként értelmezte a jogszabályi előírásokat és miként határozta meg a kurzus szerkezetét és tartalmát. Másrészt részletesen foglalkozik a tantárgy bevezetése óta eltelt időszak (5 szemeszter) tapasztalataival, különösen a kultúraközvetítés lehetőségeivel. A középpontban a civilizációs, országismereti témakörök feldolgozási módozatai állnak, köztük a Stipendium Hungaricum Mentor Network kezdeményezésére készült kisfilmek (<https://www.youtube.com/@stipendiumhungaricummentor4347/videos>) beépítése a képzési programba.

16.20 Dr. Viczai Péter Tamás-Dr. Orosz Árpád: Impressziók a „modernizált” nyelvoktatásról

Változnak az idők és változnak a követelmények is, amelyekhez jobbra alkalmazkodni vagy legfeljebb igazodni lehet. Ugyanakkor nem mindegy, hogy a megfelelni akarás közepette milyen mértékben adjuk fel korábbi értékeinket, illetve hogy szűkre szabott lehetőségeink korlátozott voltában mennyit vagyunk képesek megőrizni vagy átmenteni azokból. A nyelvoktatás szempontjából a rendszerváltás óta eltelt néhány évtized egyáltalán nem nevezhető könnyűnek. Küzdelmes időszakon vagyunk túl, amely számos új kihívással szembesítette a szakmát és a „modernizált” nyelvpedagógust. Különösen igaz ez a magyarországi ruszisztika rendszerváltás óta eltelt igencsak változatos időszakára, amely mindenekelőtt az orosznyelv-oktatás kényszerű és szükségszerű átalakításáról szólt. A változások következtében előállt új helyzet az orosz nyelv és kultúra iránti érdeklődés fokozott fenntartását, valamint az orosz nyelvi képzés terén elért eredmények megőrzésén túlmenően újfajta szakmai stratégiák és oktatási módszerek gyorsított ütemű kidolgozását igényelte.

16.40 Huszthy Viola: Az autonómia kölcsönössége – A nyelvtanulói autonómia fejlesztése felsőoktatásban

Az előadásban bemutatásra kerülő pilot vizsgálat egy doktori kutatás megalapozó, előkészítő szakaszát képezi, így a későbbi kvalitatív vizsgálat hipotéziseinek és interjú kérdéseinek pontosítását szolgálja. A pilot kutatás keretében – amelynek központi témája a modern oktatás egyik kulcskérdésének számító tanulói autonómia – a Corvinus Egyetem Idegennyelvi Oktató és Kutatóközpont nyelvoktatóival készült fókuszcsoportos interjú a tanulói autonómia fejlesztésének lehetőségeiről. Az előadás a kvalitatív szövegelemzéssel feldolgozott interjú eredményeit ismerteti a tanulói autonómia kapcsán a motiváció fenntartásáról, a célok egyeztetéséről, a tanár-tanuló közti partnerség kérdéséről, a tanári kontrollról és tanulói felelősségről valamint a tanári és tanulói autonómia kölcsönhatásairól.

17.00 Vermeki Boglárka: A lexikai jóslás a gyermekek beszélt nyelvében

A lexikai jóslás (lexical priming) egy olyan nyelvészeti elmélet, amelynek célja a pszicholingvisztikai szóasszociációkkal kapcsolatos kísérletek eredményeinek összekapcsolása olyan korpusznyelvi elképzelésekkel, mint a kollokáció és a kolligáció. Az elmélet azt feltételezi, hogy valahányszor egy szót vagy kifejezést olvasunk vagy hallunk, az mindig ugyanazoknak a szavaknak a társaságában, a kollokációival együtt jelenik meg (vö. Hoey 2004). Ennek eredményeként azt feltételezzük, hogy mindig hasonló helyzetekben vagy ugyanazzal a grammatikai jelenséggel (asszociatív, szemantikai és tematikus alapozás) találkozhatunk velük. A lexikális jóslás egyaránt hatással van a beszédben és írásban használt kifejezésekre is. A jelen kutatás, amely a gyermekek beszélt nyelvében lévő többszavas kifejezéseket vizsgálja a KorSzak GyermeKNyelvi Korpuszon (Baumann et al. 2021) alapul. Ez a korpusz egy dinamikus pedagógiai célú korpusz, amely jelenleg huszonkilenc 11-15 éves gyermek felvételéből áll. A videó- és hangfelvételek során az adatközlő gyermekek szabadon beszélgetnek bizonyos előre meghatározott témákról (pl. állatok, szabadidős tevékenységek) párokban vagy kis csoportokban.

17.20 Ruthner Gábor: Az „Academic Reading Circles” módszer tanulságai a Corvinuson.

A Budapesti Corvinus Egyetemen a 2020/21-es tanévben az elsőéves International Business szakos hallgatóival próbáltuk ki először az „Academic Reading Circles” (tudományos olvasókör) módszert az English for Academic Purposes tárgy keretein belül.

A Tyson Seburn által megalkotott Academic Reading Circles olyan tanulóközpontú készségfejlesztő megközelítés, amely a hallgatók elmélyült olvasását segíti elő. A feldolgozott szövegek szakmai szempontból hol szorosan, hol lazábban kapcsolódnak a hallgatók tanulmányaihoz. A tanulók egy közös szöveget kapnak tanulmányozásra, amelyet öt vagy hat különböző szemszögből kell megvizsgálniuk. A tanulóknak az óra előtt önállóan kell dolgozniuk az adott szerepben, majd az órán a saját szerepüket játszva összejönnek, hogy megvitassák a szöveget.

Az előadás bemutatja, hogy az EAP tanárok a Corvinus Egyetemen hogyan vették át és módosították ezt a megközelítést az International Business elsőéves hallgatóinak tanítása érdekében. A sikeres tapasztalatokra építve a módszert kiterjesztettük hallott szövegek feldolgozására is, amelyekhez jellemzően különböző szakmai kérdések megvitatására létrehozott podcastokból merítünk.